

TEKIJÄNOIKEUSASIOIDEN NEUVOTTELUKUNTA 2020-2023

TEKIJÄNOIKEUSASIOIDEN NEUVOTTELUKUNNAN 5. KOKOUS (5/2020–2023)

Aika: Keskiviikkona 1.9.2021 klo 10.00–12.00

Paikka: Teams-kokous sekä kokoushuone Jukola (siirretty Juhani)

Puheenjohtaja Tuomo Puumala
Varapuheenjohtaja Jorma Waldén

Musiikintekijä Markus Nordenstreng
Lakimies, VT Minna Aalto-Setälä, Keskuskauppakamari
Johtava asiantuntija Johanna Halkola, RadioMedia ry, edustajanaan Taina Roth
Toiminnanjohtaja Sanna Haanpää, Suomen tietokirjailijat ry
Toiminnanjohtaja Teemu Kalliala, Audiovisual Producers Finland – APFI ry
Toiminnanjohtaja Antti Kotilainen, Musiikkituottajat – IFPI Finland ry
Toiminnanjohtaja Elina Kuusikko, Suomen Näyttelijäliitto ry
Lakimies Aura Lehtonen, Suomen Taiteilijaseura ry
Toimitusjohtaja Valtteri Niiranen, Kopiosto ry
Tekijänoikeusasiamies Maria Rehbinder, Aalto-yliopisto
Toimitusjohtaja Risto Salminen, Teosto ry
Varapuheenjohtaja Tapani Tarvainen, Electronic Frontier Finland EFFI ry
Toimitusjohtaja Elina Ussa, Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry
Toiminnanjohtaja Tommi Nilsson, Kuvasto ry
Edunvalvontajohtaja Lauri Kaira, Luovan työn tekijät ja yrittäjät ry
Johtaja Anja Peltonen, Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Apulaisjohtaja Mikko Kuutti, Kansallinen audiovisuaalinen instituutti
Lakimies Pekka Heikkinen, Kansalliskirjasto
Lakimies Sanna Nikula, Suomen Journalistiliitto ry
Lakimies Ira Hietanen-Tanskanen, Opetusalan Ammattijärjestö OAJ
Johtaja Riikka Tähtivuori, Medialiitto
Toiminnanjohtaja Anne Salomaa, Sanasto, edustajanaan Juha Pihlajaniemi
Lakiasiaintohtaja Katri Olmo, YLE, edustajanaan Anniina Dahlström
Toimitusjohtaja Tero Koistinen, Suomen Filmikamari ry
Mikael Laakso, Hanken
Toiminnanjohtaja Sini Oinonen, Suomen Kirjailijaliitto ry, edustajanaan Ville Toro
Toiminnanjohtaja Sonia Meltti, Suomen Näytelmäkirjailijat ja Käsikirjoittajat ry

Ministeriöiden ja viranomaisten asiantuntijat

Tiede- ja kulttuuriministeri Antti Kurvinen, opetus- ja kulttuuriministeriö
Eriyysavustaja Eeva Kärkkäinen, opetus- ja kulttuuriministeriö
Ylijohtaja Riitta Kaivosoja, opetus- ja kulttuuriministeriö
Hallitusneuvos Anna Vuopala, opetus- ja kulttuuriministeriö, sihteeri
Hallitussihteeri Stiina Löytömäki, työ- ja elinkeinoministeriö
Lähetystöneuvos Mari Lankinen, ulkoministeriö
Lakimies Petra Sormunen, Patentti- ja rekisterihallitus (nimitys vireillä)
Vastuuvirkamies Sirpa Sillstén, liikenne- ja viestintäministeriö (nimitys vireillä)
Neuvotteleva virkamies Maria Kekäläinen, valtiovarainministeriö (kohta 3.)
Neuvotteleva virkamies Taru Rastas, liikenne- ja viestintäministeriö (kohta 3.)
Johtava asiantuntija Hannele Timonen, työ- ja elinkeinoministeriö (kohta 3.)

TEKIJÄNOIKEUSASIOIDEN NEUVOTTELUKUNTA 2020-2023

Neuvotteleva virkamies Tanja Müller, työ- ja elinkeinoministeriö (kohta 2.)

10.00 Vsi Tuomo Puumala avaa kokouksen

Puumala avasi kokouksen ja kävi kursorisesti läpi asialistan ja aikataulun, joka on tänään puolta tuntia lyhyempi, koska saamme tiede- ja kulttuuriministerin tervehdyksen klo 11.30. Kalvosetit löytyvät [Hankeikkunasta](#).

10.05 Ajankohtaisia kuulumisia OKM:stä ja jäseniltä

- Jorma Waldén, OKM ja Anna Vuopala, OKM

DSM-direktiivin voimaansaattamisen tilanne ja arvioitu aikataulu

Waldén kertoi, että HE:n antamisen aikataulu viivästynyt edelleen. Tällä hetkellä aikataulu luonnoksen julkaisulle on syyskuun loppu mutta se on epävarmaa.

Esteettömyysdirektiivin voimaansaattaminen; Eduskunnan lausuma (TekL 17b § 7 mom. oikeus korvaukseen)

Vuopala kertoi, että hän on OKM:n edustajana sosiaali- ja terveysministeriön vetämässä työryhmässä, jonka tavoitteena on valmistella ja saattaa voimaan EU:n esteettömyysdirektiivi, joka harmonisoi EU-maiden lainsäädäntöjä, jotta EU:ssa valmistettaisiin vain sellaisia tuotteita ja kulluttajille tarjottavia palveluita, jotka täyttävät esteettömyysdirektiivin vaatimukset. Lainsäädäntö tulee olla voimassa ensi vuoden kesäkuussa ja vaatimukset astuvat voimaan toukokuun lopulla 2025. OKM:n vastuulle kuuluvat erityisesti sähkökirjat ja niiden lukemiseen tarvittavat ohjelmistot. Luonnos hallituksen esitykseksi valmistuu lokakuun lopussa. Työryhmässä on edustettuna useita eri ministeriöitä sekä sidosryhmiä.

Vuopala kertoi myös, että vuonna 2018 tekijänoikeuslain muutoksella 849/2018 (HE 92/2018) voimaansaatetun lukemisestedirektiivin yhteydessä eduskunta antoi lausuman (EV 90/2018) liittyen tekijälle kuuluvan korvausoikeuden laajentamisesta teknologianeutraaliksi. Tekijällä on lain mukaan oikeus saada korvaus kappaleen valmistamisesta, jos kappale äänikirjasta jää pysyvästi lukemisesteisen haltuun. OKM toimitti lausuman eduskuntaan osana Hallituksen vuosikerromusta selvitettyään lain vaikutuksia tammikuussa 2021. OKM on selvittänyt eduskunnalta, että se on vastaanottanut vastauksen mutta ei vielä ole ottanut asiaa käsittelyyn.

Keskustelua

Medialiiton edustaja kiitti DSM-direktiivin voimaansaattamista koskevaa tilannekuvauksesta ja toivoi, että kun lausuntokierros järjestetään, että muistetaan varata sidosryhmille vähintään yksi (1) kuukausi lausuntoaikaa. **Ficom ry:n** edustaja kysyi, aikooko OKM tehdä vaikutusarviointia esteettömyysdirektiivin aiheuttamista kustannuksista. Vuopala totesi, että kyllä on tarkoitus, lähiaikoina olemme tarkemmin yhteydessä sidosryhmiin tutkimuksen tekemiseksi.

10.15 Kansallisen IP-strategian valmistelun vaihe

-Tanja Müller, TEM ja Anna Vuopala, OKM

Müller kertoi toukokuussa julkaistun ohjausryhmän ehdotuksen Aineettomien oikeuksien strategian pääsisällöstä ja tavoitetoista 2030. Luonnos saatettiin lausuntokierrokselle ja heinäkuuhun mennessä lausuntopalvelu.fi palvelun kautta sekä suoraan ministeriöön oli saapunut yhteensä 36 lausuntoa. Pääosa lausunnoista tuki kaikkia ehdotettuja toimenpiteitä. Lausuntoyhteenveto ja niiden vaikutus IP-strategian viimeistelyyn on edelleen käynnissä. Aineettomien oikeuksien lopullinen versio, joka valmistetaan virkatyönä ja toimitetaan vielä lyhyelle lausuntokierrokselle lokakuun lopussa. Sen jälkeen se toimitetaan hyväksyttäväksi valtioneuvoston periaatepäätöksenä vuoden loppuun mennessä.

Keskustelua:

Yleisradio tiedusteli, kun IPSTRA:n ja DSM-direktiivin voimaansaattamisen aikataulut menevät päällekkäin, että nähdäänkö näillä prosesseilla linkkiä. Vuopala totesi, ettei hankkeilla ole erityistä linkkiä ja Waldén vahvisti asian.

10.45

KV- ja EU-asiat

Digilakiehdotukset ja datatalouden toimeenpano- ja seurantatyöryhmän ajankohtaiskatsaus

LVM:n, VM:n ja TEM:n edustajat päivittivät viime kokouksen jälkeen tapahtunutta kehitystä liittyen digilakiehdotusten osalta.

Taru Rastas (LVM) esitteli mm. komission julkisen kuulemisen sisältöä liittyen datasäädöseen, joka koskettaa monia mahdollisia toimenpiteitä datan uudelleenkäytön edistämiseksi. Suomi on tehnyt vaikuttamistyötä perustuen olemassa oleviin kantoihin (VN E-selvitys E 86/2021 vp annettiin heinäkuussa, joka ei vielä tullut). Tärkeää on varmistaa, että metadattaa tiedosta on saatavilla koneluettavassa muodossa ja osana datavarantoja, joiden hallintaan on sisäänrakennettu ja oletusarvoinen tietosuojat. Tekijänoikeuden infrastruktuuri on keskeinen rakenne, joka tukee datatalouden toteuttamista. Datasäädösehdotusta odotetaan vielä viimeisellä vuosineljänneksellä.

Maria Kekäläinen (VM) totesi, että EU:n datahallintosäädös(DGA), joka koskee ennen kaikkea julkisen sektorin hallussa olevien tiettyjen suojatun datan luokkien uudelleenkäyttöä ml. kolmansien osapuolten teollis- ja tekijänoikeuksien suoja koskeva tieto. Viimeisessä kompromissiehdotuksessa toivotaan ennen kaikkea, että DGA:n ja IP-oikeuksien suhdetta täsmennetään edelleen mm. käytännön tilanteita selventämään, joilla kolmannen osapuolten IP-oikeuksien kunnioittaminen voidaan edistää.

Digitaalisia palveluita koskevaa asetusehdotusta esitteli Sirpa Sillstén (LVM), joka totesi, että EU:ssa kilpailukyky/sisämarkkina neuvoston työryhmä käsitellyt kevästä 2021 ja valmistelu on edennyt hyvin. Seuraava kompromissiehdotus on tulossa syyskuussa. Mm. uusi kappale 3A on tehty mm. verkkomarkkinapaikkoja tarjoaville alustoille (know your business partner) sekä lisäksi kaikkia digitaalisia palveluita koskevia avoimuus- ja tiedonantovelvoitteita on selvennetty. U-jatkokirjettä valmistellaan.

Digitaalisia markkinoita koskevaa asetusehdotusta esitteli Hannele Timonen (TEM) todeten mm. että syyskuun alussa pj:ltä 2. kompromissiehdotus neuvoston kannaksi. Käsitely jatkuu syksyn ajan kilpailutyöryhmässä. Timonen kertoi mm. että yhtenä neuvottelukysymyksenä on, olisiko mahdollista hyödyntää DMA:n nojalla digitaalialan yrityskaupoista kerättyjen tie-

TEKIJÄNOIKEUSASIOIDEN NEUVOTTELUKUNTA 2020-2023

toja EU:n sulautuma-asetuksen mukaisessa yrityskauppavalvonnassa. Timonen kysyi neuvottelukunnalta, mitä ajatuksia yrityskaupat digialalla herättävät tekijänoikeuksien näkökulmasta.

Keskustelua

Musiikintekijä **Markus Nordenstreng** totesi, että tekijänoikeudet digialalla koskettavat yhä suurempaa osaa kansalaisia, kun digijätit käyvät yrityskauppaa yksityishenkilöiden tiedoilla ja sisällöllä. **Yleisradion edustaja** näki asian samoin ja kertoi, että mielellään kertovat tekijänoikeuksista yrityskauppoihin liittyen lisää, koska Ylellä paljon näkemyksiä yrityskaupoista. **Medialiitto** tiedusteli, onko mahdollista saada Suomen vastauksia komission julkiseen kuulemiseen, joka luvattiin laittaa Hankeikkunaan. Lisäksi tähän yrityskauppoja koskevaan kysymykseen luvattiin palata erikseen.

11.20 Tekijänoikeuden infrastruktuurin kehittäminen 2020–2022

- Anna Vuopala, OKM

Vuopala esitteli tämänhetkistä vaihetta kansallisen tekijänoikeusinfrastruktuurin kehittämisessä. Suomi on saavuttanut tärkeän virstanpylvään, sillä se on saanut infrastruktuurin kehittämistä koskevan teeman vakiinnutettua EU-tasolle. Komission tilaama selvitys ”tekijänoikeus ja uudet teknologiat” on nyt valmistunut (julkaisu lokakuussa). Sen alustavat tulokset esiteltiin työpajassa 24.6.2021. Tarkoitus on, että syksyllä komissio aloittaa sidosryhmäkeskusteluita selvityksen pohjalta.

Viime kokouksessa esiteltyjen infratoimenpiteiden kokonaisuus on kattanut 9 pienryhmäkokousta, 6 työpajaa, joista 2 on ollut englanninkielistä. Tarkoitus on jatkaa infrastruktuurin kehittämistä pyöreän pöydän keskusteluilla, joiden aiheena on data& IP, joka linkittää infrastruktuurin kehittämisen tiiviisti datatalouden kehittämiseen, josta aiemmin oli esillä mm. tietokantadirektiivin uudistaminen. On tärkeää, että infrastruktuurin kehittämistä jatketaan suunnitelmallisesti ja että vahvistetaan tiekartta, jonka mukaisilla toimenpiteillä luovia aloja tuetaan investoimalla datakapasiteetin, eli tunnisteita koskevan osaamisen lisäämiseen sekä datan jakamiseen tarvittavien rajapintojen (API) rakentamiseen. Tiekartta-luonnos on ollut kesällä lausunnoilla jäsenillä ja muutamat lausunnot on otettu huomioon tiekartan viimeistelyssä. Rahoitusmahdollisuudet kasvavat merkittävästi, kun syksyllä avataan elpymisvälineen rakennetuet luoville aloille. Suomen kansallisen elvytysohjelman alustavassa tekstissä on mainittu tekijänoikeustiedon tuoma lisäarvo ja sen hyödynnettävyys osana luovien alojen rakenneuudistukseen varattua investointia. Koko elpymispaketti on vielä hyväksyttävä EU:ssa ennen sen toimeenpanon aloittamista. Muita rahoituslähteitä on, kuten EU:n rahoitusohjelmia (Digital ja Horizon) ja niitä voisi pyrkiä koordinoimaan esim. Business Finlandin avustuksella tekijänoikeusinfraa hyödyttämään.

11.30 Tiede- ja kulttuuriministeri Antti Kurvinen

Ministeri Kurvinen esitti tervehdyksensä neuvottelukunnalle mainiten mm. tiede- ja kulttuuriministerin salkun olevan äärimmäisen laaja ja kiinnostava josta muistutti tunnettu sitaatti, että ”mikään inhimillinen ei saisi olla vierasta”. Ministerin puheessa nousi esiin niin yksityisen kopioinnin hyvityksen korvaustaso, joka pyritään säilyttämään kuin DSM-direktiivin voimaansattamisen haasteet, sekä pandemian aiheuttamat menetykset luoville aloille. Toisaalta

TEKIJÄNOIKEUSASIOIDEN NEUVOTTELUKUNTA 2020-2023

nämä ovat tuoneet mukanaan mahdollisuuden kehittyä uudessa digitaalisessa ympäristössä. Kulttuurialan jälleenrakennus- ja tulevaisuustyö on tärkeää, ja sen yhteydessä tehdään selvityksiä ja ohjataan sitä, mihin elpymisvälineen varoja on syytä suunnata. Aineettomien oikeuksien tehokas käyttö on parhaimmillaan kestävästä kuluttamisesta. Kuten myös keskustalaiset Alkio ja Alatalo ovat joskus luonnehtineet – luova työ ja innovaatiot yhtä tärkeää kuin ”ilma, jota hengitämme”. Tämän vuoksi ministeri haluaa pyrkiä edistämään tekijöiden oikeuksien toteutumista. Samalla on löydettävä tasapaino, jossa myös Suomen digitalisaatiokehityksen tärkeys huomioidaan.

Tekijänoikeusasioiden neuvottelukunnan jäsenet esittivät kysymyksiä ja kommentteja ministerille mm. siitä, miten hallitus kokee DSM-direktiivin sisällön ja merkityksen luovan työn tekijöille. Tekijöiden aseman parantaminen DSM-artiklojen 18-22 mukaisesti on erittäin tärkeää. Digilakialoitteet DMA ja DSA ovat DSM-lain lisäksi tärkeitä kokonaisuuksia alustatalouden regulaatiossa. Myös IP-strategiassa mainittu OKMn ja TEMin resurssipula nostettiin esiin ja siihen toivottiin korjausta. Lopuksi nostettiin esiin, että yksityisen kopioinnin hyvitysmaksun taso on tärkeä säilyttää nykyisellä tasolla siihen saakka, kunnes järjestelmä saadaan uusittua. Hyvitys muodostaa merkittävän kulttuurituen lähteen, ja sen merkittävä väheneminen olisi luoville aloille liiallinen menetys ottaen huomioon pandemian aiheuttama kurimus.

12.00

Kokous päättyy

Seuraavan kokouksen aika sijoittuu n. 1.5 kk päähän.